

Foto: Sophie Terluis

Marina van der Wal: 'Ik vind het misdadig om je kind al bij leven zijn ouders af te nemen: ze hebben er maar twee.'

'Het is kwart voor 12: we moeten gaan

'Een juf die samen met mijn kind kwijlend naar lady Gaga kijkt of er bij loopt als een belegen kleuter, neem ik niet meer voor honderd procent serieus. Niet gek dat deze leerkrachten weinig gezag genieten.' Dat zegt Marina van der Wal, pedagoog en directeur van stichting *Mamma weet alles*, in reactie op het gezagsonderzoek van *Schooljournaal* vorige maand. Maar ook: 'Het is kwart voor 12: we moeten echt weer gaan opvoeden!'

Het gezag van leraren neemt af en dat is vooral aan niet opvoedende ouders te wijten, zo bleek uit onderzoek in december waar dik 4.000 leden van CNV Onderwijs aan deelnamen. 'Dat vind ik te makkelijk', zegt Van der Wal onomwonden. 'Er is geen sprake van schuld. Ouders en school voeden sámen op. Maar het probleem is groter dan dat; het is een maatschappelijk fenomeen. De ene docent laat kinderen

nakomen en de ander laat hen vervolgens eerder weggaan omdat hij zelf naar huis wil. De ene NS-conducteur laat iemand in een overvolle trein rustig zonder bijbetalen in de eerste klas zitten, de ander slingert iemand op de bon. Vorige week op de markt werd ik van

de sokken gereden door een vijftiger op de fiets. Ik wees hem op het fietsverbod ter plekke, maar hij zei dat het moest kunnen. Hoe kunnen we als volwassenen een voorbeeld zijn voor kinderen, als we ons zelf al niet aan de regels houden?

HET LEUK HEBBEN

Van der Wal, moeder van twee zonen (17 en 19), werkte in de pedagogische hulpverlening, is directeur van de stichting *Mamma weet alles* – voor ouders met pubers – en geeft lezingen en trainingen over opvoeden. ‘Ik word nogal eens door scholen ingehuurd om ouders te vertellen dat ze nu eens moeten gaan opvoeden. Ik ben echt oprecht verbaasd hoeveel ouders niet weten dat regels stellen en grenzen aangeven het leven juist makkelijker maakt! Kinderen vinden niets zo fijn als voorspelbare ouders! We gaan steeds meer voor het goede gevoel, het leuk hebben, het gemak. Zo is het droevig gesteld met de frustratietolerantie van kinderen: als een docent “nee” zegt, hollen ze meteen naar hun ouders om verhaal te (laten) halen.

Ouders moeten gaan opvoeden én scholen moeten duidelijke grenzen stellen en die handhaven. Ouders zijn te veel vriendjes geworden met hun kinderen. Ik vind het misdadig om je kind al bij leven hun ouders af te nemen: ze hebben er maar twee. Maar ook leraren bezondigen zich daaraan. Een juf die samen met mijn kind kwijlend naar lady Gaga zit te kijken of die er uit ziet als een belegen kleuter, neem ik niet meer voor honderd procent serieus. Dan werk je je eigen gezagsondermijning in de hand. Leraar en kind zijn niet gelijkwaardig, gedraag je dan ook niet zo. Wat nou “Zeg maar Kees”? Je hebt toch niet samen geknikkerd? Meer afstand dus, zonder je betrokkenheid en interesse te verliezen.’ Volgens tweed-
derde van de respondenten wordt de leraar in het basis- en speciaal onderwijs met ‘jij’ aangesproken, terwijl in het voortgezet onderwijs vooral ‘u’ gebezigd wordt. Van der Wal vindt dat ernstig: ‘Wat maakt een juf minder lief als je haar met “u” aanspreekt? Dit zit ‘m echt in het gevoel van de leraren: het gezellig met elkaar willen hebben. Hou eens op! School is er niet voor de gezelligheid!’

TEGENOVER ELKAAR

‘Ouders weigeren niets, maar leerkrachten eisen niets, aldus psychiater en schrijver Theodore Dalrymple. Dat is een beetje de situatie van tegenwoordig’, stelt Van der Wal. ‘Opvoeden doe je met elkaar. Ik heb zo veel gehad aan de leerkrachten op de school van mijn kinderen: informatie, meedenken, samen een plan trekken. Maar ik heb ook wel eens een mentor meegemaakt die een 10-minutengesprek begon met: “Zo, u bent de ouder van die-en-die. Hij blijft zitten.” De toon was gezet. Ik ging meteen mijn

opvoeden!’

We houden kinderen veel te veel uit de wind voor wat betreft nare ervaringen. En met “naar” bedoel ik het niet krijgen van een koekje of het maar een half uur mogen computeren. We leven in een hedonistische samenleving en alles moet leuk zijn.’

‘ZEG MAAR KEES’

Van der Wal vraagt zich hardop af hoeveel van de 4.000 respondenten aan het onderzoek ook ouder zijn (maar die vraag is niet gesteld, red.). ‘Want dan hebben ze het dus ook over zichzelf als ze de gezagsondermijning wijten aan te weinig opvoeding. We doen dit met elkaar en moeten er dus ook met elkaar iets aan doen. En dat er iets gedaan moet worden, is voor mij wel duidelijk.

kuiken verdedigen. Later gaf ik haar een bijnaam en zo sprak ik over haar in het bijzijn van mijn kinderen.’ Schuld bewust kijkend: ‘Ja, ik was dus gezagsondermijner bezig. Maar haar toonzetting en instelling maakte het onmogelijk om samen mijn zoon op een hoger plan te krijgen. Met een andere mentor lukte dat prima. Prachtig, mijn zoon die thuiskomt en enigszins gefrustreerd zegt: “Mam, ik kan geen kant meer op, want op school zegt ze precies hetzelfde als jij!” En zo moet het zijn. Ik denk dat ouders en leraren te veel tegenover elkaar zijn komen te staan. We zien elkaars toegevoegde waarde niet meer. Ik denk ook dat het hebben of uitstralen van gezag iets natuurlijks is: dat heb je of dat heb je niet. Lerarenopleidingen moeten daar hun studenten op selecteren. Studenten die het niet van nature hebben, moeten er extra in begeleid en op getraind worden. Ik denk dat het kwart voor 12 is: we moeten de handen ineen slaan en gaan opvoeden!’

Ciska de Graaff

In maart verschijnt van Marina van der Wal
Het enige echte eerlijke puberopvoedboek.